

John V. Walsh: První útok USA na oslabení Ruska po skončení studené války

- CZ24 News | 9. ledna 2023

USA/EU/RUSKO: První útok Západu na Rusko po skončení studené války začal na počátku 90. let, tedy dlouho před rozšířením NATO. Měl podobu USA vyvolané hospodářské krize v Rusku, která byla hlubší a katastrofálnější než Velká hospodářská krize, jež zničila USA ve 30. letech 20. století. A přišla v době, kdy Rusové naivně hovořili o „společném evropském domově“ a společné evropské bezpečnostní struktuře, která by zahrnovala i Rusko.

Katastrofální ruská deprese v důsledku „šokové terapie“ pod dohledem Západu.

Rozsah této ekonomické katastrofy vylíčil ve své [nedávné eseji](#) Paul Krugman, který se pozastavil nad tím, zda si mnozí Američané uvědomují, jak obrovskou katastrofou pro Rusko tato krize byla. Krugman ji popsal zcela přesně – nikoli však v identifikaci její příčiny.

Níže [uvedený graf](#) ukazuje, co se stalo s Ruskem počínaje počátkem 90. let v důsledku hospodářské politiky, která byla zavedena pod vedením amerických poradců, mezi nimiž byl asi nejvýznamnější ekonom **Jeffrey Sachs**. Sachs ve videu popisuje svůj přínos. Tyto politiky vedou ekonomiku náhle od centrálně plánované ekonomiky s kontrolou cen k ekonomice, kde jsou ceny určovány trhem. Tento proces se často označuje jako „šoková terapie“.

✖ *Tento graf pochází ze Světové banky (odkaz je zde) a je v souladu se standardy stanovenými Světovou bankou v rámci licenční politiky Creative Commons.*

Z grafu vyplývá, že po nástupu „šokové terapie“ v roce 1991 se **ruská ekonomika zhroutila na 57 %** své úrovně z roku 1989, což představuje **pokles o 43 %**! Pro srovnání, ekonomika **USA** se během Velké hospodářské krize ve **30. letech 20. století** propadla na **70 %** své úrovně před krizí, což představovalo **pokles o 30 %**. Průměrná délka života se v Rusku v tomto období snížila zhruba o 4 roky. Chudoba a beznaděj se staly normou. Podle mých zkušeností o tom ví jen málo Američanů a ještě méně jich chápe její rozsah.

„Šoková terapie“ aplikovaná v **Polsku** neměla za následek prodloužení deprese. Proč?

Pro srovnání jsou ve výše uvedeném grafu uvedeny také údaje za Polsko. Proč? Protože „šoková terapie“ byla v Polsku prováděna také od roku 1989, tedy o dva roky dříve než v Rusku. Pohled na výše uvedený graf ukazuje nápadný rozdíl mezi oběma zeměmi a následující graf tento názor ještě posiluje. Níže jsou uvedeny hodnoty reálného HDP pro Rusko i Polsko normalizované na hodnotu 100 v prvním roce jejich přechodu na tržní ekonomiku, které jsou uvedeny v dokumentu ve zprávě pracovníků MMF z roku 2001 od Gerarda Rolanda, „[Deset let po...Transition and Economics.](#)“. (Roland uvádí také Čínu. Jedním z poučení je, že Čína přešla na tržní ekonomiku bez „šokové terapie“, učinila tak s překvapivým úspěchem a aniž by se vydala na milost a nemilost USA).

Hned je zřejmé, že Polsko prošlo krátkým poklesem trvajícím dva roky, ale rychle se zotavilo, na rozdíl od Ruska, které pokračovalo v propadu 16 let. Proč je mezi nimi takový rozdíl? Velkou část odpovědi poskytuje ekonom Jeffrey Sachs, který stál v čele poradců pro transformaci v obou zemích, a je tedy mužem, který ví, o čem mluví. Jak Sachs uvedl v rozhovoru pro Democracy Now!, byl přítomen „kontrolovanému experimentu“, při němž mohl pozorovat, co vedlo k tak rozdílným výsledkům.

Měl jsem řízený experiment, protože jsem byl ekonomickým poradcem Polska i Sovětského svazu v posledním roce vlády prezidenta Gorbačova a prezidenta Jelcina v prvních dvou letech nezávislosti Ruska, v letech 1992 a 93. Mým úkolem byly finance, abych vlastně pomohl Rusku najít způsob, jak řešit, jak jste to vy (tazatel Juan Gonzalez) popsal, obrovskou finanční krizi. A mé základní doporučení v Polsku a poté v Sovětském svazu a v Rusku bylo: Aby se předešlo společenské a geopolitické krizi, měl by bohatý západní svět pomoci zkrotit tuto mimořádnou finanční krizi, která nastala s rozpadem bývalého Sovětského svazu.

Zajímavé je, že v případě Polska jsem předložil řadu velmi konkrétních doporučení a všechna byla americkou vládou přijata – vytvoření stabilizačního fondu, zrušení části polských dluhů, umožnění mnoha finančních manévřů, které měly Polsko dostat z potíží. A víte, poplácal jsem se po zádech. „Podívejte se na to!

Dávám doporučení a jedno z nich, na miliardu dolarů, stabilizační fond, bylo během osmi hodin Bílým domem přijato. Tak jsem si řekl: „Docela dobré.“

Pak přišla analogická výzva jménem nejprve Gorbačova v posledních dnech a pak prezidenta Jelcina. Všechno, co jsem doporučoval a co vycházelo ze stejné ekonomické dynamiky, Bílý dům rázně odmítl. Musím vám říci, že jsem to tehdy nechápal. Říkal jsem: „Ale v Polsku to fungovalo. A oni na mě nechápavě zírali. Ve skutečnosti mi jeden úřadující ministr zahraničí v roce 1992 řekl: ‚Profesore Sachs, nezáleží ani na tom, jestli s vámi souhlasím, nebo ne. To se nestane.

A vlastně mi trvalo docela dlouho, než jsem pochopil základní geopolitiku. Byly to přesně ty časy Cheneyho, Wolfowitza a Rumsfelda a toho, co se stalo Projektem pro nové americké století, tedy pro pokračování americké hegemonie. Tehdy jsem to neviděl, protože jsem jako ekonom přemýšlel, jak pomoci překonat finanční krizi. Ale unipolární politika se formovala a byla zničující. Samozřejmě, že to způsobilo, že se Rusko ocitlo v obrovské finanční krizi, která vedla k velké nestabilitě, jež měla své důsledky pro další roky.

Ale ještě více než to, co tito lidé plánovali na počátku, navzdory výslovným slibům Gorbačovovi a Jelcinovi, bylo rozšíření NATO. A Clinton začal rozšiřování NATO třemi zeměmi střední Evropy – Polskem, Maďarskem a Českou republikou – a pak George W. Bush ml. přidal sedm zemí – Bulharsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko a tři pobaltské státy – ale přímo proti Rusku.

Neoconi v akci, uskutečňující „Wolfowitzovu doktrínu“, nejnovější projev poválečné snahy USA o totální globální nadvládu.

Je zcela zřejmé, že cílem Spojených států nebylo pomoci Rusku, ale svrhnout ho, a Sachs to správně spojuje s americkou snahou o globální hegemonii, [která byla poprvé nastolena](#) v měsících před Pearl Harborem a opakována neocony, kteří jsou nyní jejími zastánci. Sachs mezi nimi zmiňuje Paula Wolfowitza, jehož „doktrína“ shrnuje cíle postsovětské éry slovy:

Naším prvním cílem je zabránit opětovnému vzniku nového soupeře, ať už na území bývalého Sovětského svazu nebo jinde, který by představoval hrozbu, jakou dříve představoval Sovětský svaz. To je dominantní úvaha, která je základem nové regionální obranné strategie, a vyžaduje, abychom se snažili zabránit jakékoli nepřátelské mocnosti v ovládnutí regionu, jehož zdroje by pod konsolidovanou kontrolou stačily k vytvoření

globální moci.

Musíme si zachovat mechanismus, který potenciální konkurenty odradí od toho, aby vůbec usilovali o větší regionální nebo globální roli.

Jak lépe dosáhnout tohoto cíle než zredukovat ruskou ekonomiku do podoby koše? Od velké ruské krize v devadesátých letech a na počátku roku 2000 vede přímá linie k rozšiřování NATO, Spojenými státy podporovanému převratu řádně zvoleného prezidenta na Ukrajině v roce 2014 a dále k zástupné válce USA na Ukrajině, jejímž cílem je rovněž „oslabit“ Rusko. Ruka USA byla na každém kroku.

Krugman v NYT opomíná diskusi o ruce USA ve velké ruské krizi není součástí narativu, který se hodí k tisku.

Krugman ve svém článku popisuje rozdíl ve výsledcích Polska a Ruska, ale nepopisuje různé faktory, které tyto dvě země odlišují a které by mohly být příčinou rozdílných výsledků. Sachs poukazuje na jednu takovou příčinu, které byl přímým svědkem.

Krugman se nezmiňuje o Sachsově zkušenosti, o níž sám Sachs opakovaně hovořil v rozhovorech (jako je například ten citovaný [zde](#)) a v různých písemných svědectvích sahajících až do roku [1993](#) a v obsáhlém svědectví z roku [2012](#), v němž popisuje nedostatek pomoci ze Západu jako svou „největší frustraci“. Sachsovo líčení není žádným tajemstvím a kompetentní ekonom by o něm jistě věděl.

K této tragédii jistě přispěly i další faktory, o nichž zde Sachs sám hovoří. Není však pochyb o tom, že kroky USA a Západu byly rozhodujícími faktory Velké ruské krize. Pochopení této skutečnosti do značné míry pomáhá pochopit události, které vedly k současnému okamžiku americké zástupné války na Ukrajině a brutálních sankcí uvalených na Rusko. Toto pochopení však neodpovídá narativu, na který se NYT omezuje – a jeho čtenáři.

AUTOR: John V. Walsh

ZDROJE: [1](#) / [2](#)

Zpracoval: Admin Nekorektní TOP-CZ